

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

09 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ**

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 24 "Сфера обслуговування"

Спеціальність: 242 "Туризм"

Освітньо-професійна програма: "Туризм"

Розробники:

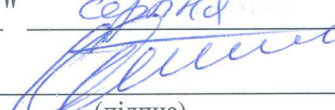
Сич Віталій Андрійович, доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету;

Коломієць Катерина Василівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від "30" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Олександр ТОПЧИВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП "Туризм"

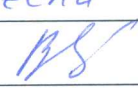
_____

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від "2" вересня 2022 р.

Голова НМК

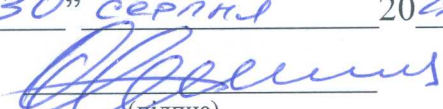
_____
(підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від "30" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

(Олександр ТОПЧИВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)

Опис навчальної практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної практики	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 1	Галузь знань <u>24</u> "Сфера обслуговування" (шифр і назва) Спеціальність <u>242 «Туризм»</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	<i>Обов'язкова дисципліна</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	-
		<i>Семестр</i>	
		4-й	-
		<i>Лекції</i>	
		- год.	- год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		- год.	- год.
		<i>Лабораторні</i>	
		- год.	- год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		90 год.	- год.
Форма підсумкового контролю: залік			

Зміст

Вступ

1. Мета і завдання практики
2. Організація проведення практики
3. Зміст практики
4. Індивідуальні завдання
5. Методичне забезпечення
6. Форми та методи контролю.
7. Рекомендовані джерела та інформаційні ресурси.

Вступ

Навчальна організаційна практика здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми "Туризм" підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Вона спрямована на формування загальних і фахових компетентностей здобувачів вищої освіти, закріплення теоретичних знань, отриманих за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за спеціальністю 242 "Туризм".

Програма навчальної організаційної практики розроблена на основі Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : Наказ Міністерства освіти України 08.04.1993 № 93 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міносвіти № 351 (v0351281-94) від 20.12.94), узгоджено з Положенням про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова, Положенням про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова, освітньо-професійною програмою "Туризм" підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова.

Навчальна організаційна практика для студентів 2 курсу ОПП «Туризм» в IV семестрі триває два тижні, є складовою частиною навчально-виховного процесу, одним із основних етапів практичної підготовки студентів геолого-географічного факультету зі спеціальності 242 «Туризм». Навчально-організаційна практика є логічним продовженням навчальної практики «Вступ до фаху». Вона дає можливість поглибити й закріпити теоретичні знання з дисциплін «Географія туризму», «Організація туризму», «Туристичне краєзнавство Одещини», «Туристично-рекреаційні ресурси України», «Туристична картографія», а також сформувати вміння та навички проведення польових досліджень, збору краєзнавчого туристичного матеріалу, узагальнення зібраної інформації, аналізу профілю спеціалізації туристичних destination.

У сучасних умовах для фахівця туристичної сфери набуває особливого значення самостійність та творчий підхід до розв'язання практичних завдань, що постають передкладами цієї сфери. Тому важливо забезпечити не лише необхідний обсяг теоретичних знань з фаху, а й вміння застосовувати їх на практиці. Це слід розглядати як головне завдання підготовки фахівців в університеті. Цій меті цілком підпорядкований навчальний процес, який забезпечує оптимальне поєднання теоретичного матеріалу, напрацьованого під час лекцій, з активними формами практичних та семінарських занять, а також його закріплення під час практики. Такий підхід дозволяє студентам краще ознайомитися зі сферою своєї майбутньої фахової діяльності, дає змогу застосувати одержані теоретичні знання у практичній роботі, розвиває самостійність та відповідальність за прийняті рішення в умовах конкретного закладу.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою навчальної організаційної практики є формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в туристичній діяльності, практичних умінь і навичок з організації і методики проведення туристично-екскурсійної роботи, знань організаційного процесу туристичних комплексів.

Навчальна організаційна практика спрямована на формування загальних і фахових компетентностей здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, закріплення теоретичних знань, отриманих за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за спеціальністю 242 "Туризм".

Завдання. Основні завдання навчальної організаційної практики – закріплення теоретичних знань студентів та їх застосування на практиці; засвоєння польових і камеральних методів дослідження туристичних об'єктів природного, історико-культурного та соціально-економічного типу; ознайомлення студентів з практичною стороною туристичної індустрії; ознайомлення студентів з визначними регіональними туристичними центрами та маршрутами Північного Причорномор'я; загальним сучасним станом туристичної індустрії та ринку туристичних послуг у регіоні дослідження.

Процес проходження практики спрямований на формування елементів наступних **компетентностей (К):**

а) загальних:

- К01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена компетентності суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- К03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- К08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій
- К09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- К10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- К12. Навички міжособистісної взаємодії;
- К13. Здатність планувати та управляти часом;
- К14. Здатність працювати в команді та автономно;

б) спеціальних/фахових:

- К17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;
- К21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;
- К24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, вміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;
- К31. Здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору.

Програмні результати навчання (ПР):

- ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;
- ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;
- ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;
- ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;
- ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;
- ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості;
- ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;
- ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;

- ПР23. Здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення туристичної інформації.

У результаті проходження практики студенти повинні **знати**:

- основні принципи і методи організації польових досліджень туристичних ресурсів, об'єктів, центрів, регіонів;
- просторову організацію та зв'язки між туристичними об'єктами і центрами району проходження практики;
- особливості функціональної організації туризму, управління процесами його розвитку;
- типологію ресурсів та центрів туризму;
- типи послуг та спеціалізацію центрів туризму в регіоні.

Вміти:

- опрацьовувати фактичний матеріал, його узагальнювати, набуття навичок аналітично-конструктивної обробки та самостійного дослідження;
- аналізувати особливості функціонування об'єктів туризму та їх взаємодії з іншими об'єктами;
- характеризувати просторову організацію та функціональну структуру туризму в регіоні проходження практики.
- аналізувати особливості управління та технології функціонування центрів туризму;
- виявляти оптимальні варіанти перспективного розвитку центрів туризму згідно особливостей просторової організації, наявної ресурсної, інформаційно-комунікативної бази;

Набути навичок проведення польових досліджень; збору краєзнавчого туристичного матеріалу; узагальнення зібраної інформації; аналізу профілю туристичної спеціалізації туристичних центрів, районів.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Бази практики – кафедра економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету ОНУ імені І.І. Мечникова, турагенції м. Одеси ("MON A TUR", "ЕДЕМ", "Пальміра Діскавері Клаб") та Туреччини (туроператори "Tantur Turizm Seyahat A.Ş. 'TUI Türkiye'" та "Kilit Global Tourism"), а також Управління туризму, рекреації та курортів ООДА. Під час практики студенти беруть участь в екскурсіях по м. Одесі, а також туристичних дестинаціях Одеської області та Туреччини.

Програмою передбачено проведення екскурсій, камеральної обробки матеріалів екскурсій в аудиторії, самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань студентами.

Основні обов'язки керівника практики та здобувачів вищої освіти при проходженні практики:

Керівник практики:

- розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані теми курсових і дипломних робіт;
- узгоджує з керівником практики від бази практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за місцями практики;
- відслідковує своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проведення;
- надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів до випускної роботи;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику, а також у випускній роботі;
- інформує здобувачів вищої освіти про порядок надання звітів про практику;
- приймає захист звітів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, атестує їх і виставляє оцінки в залікові книжки;
- здає звіти студентів про практику на кафедрі.

Здобувачі вищої освіти при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

Залежно від надзвичайних обставин форма проведення практик може бути змінена на змішану та/або з використанням дистанційних технологій.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

При **маршрутному польовому дослідженні туристичних ресурсів та дестинацій** Північного Причорномор'я під час проходження навчальної організаційної практики вивченню та дослідженню підлягають наступні питання:

1. Просторова організація та функціональна структура туризму в регіоні проходження практики.
2. Ознайомлення з природо-ресурсним потенціалом регіону проходження практики та особливостями використання рекреаційних ресурсів туристами.
3. Аналіз та оцінка естетичної цінності ландшафтних комплексів області за психолого-естетичними та рекреаційно-естетичними критеріями під час радіальних туристських маршрутів.
4. Аналіз підприємств рекреаційного господарства (санаторні комплекси (санаторій, санаторій-профілакторій, санаторний табір), комплекси відпочинку (пансіонат, база відпочинку, дитячий табір, молодіжний табір, курортний готель), туристські комплекси (турбаза, турготель, мотель, кемпінг, туристський притулок), об'єкти екскурсійного туризму (музеї, ботанічні сади й т.п.), підприємства харчування (ресторани, кафе й т.п.), що спеціалізуються на обслуговуванні туристів, культурно-видовищні підприємства).
5. Дослідження історико-культурних об'єктів (пам'яток історії, монументального мистецтва, архітектури та містобудування, садово-паркового мистецтва, науки і техніки, історичного ландшафту)
6. Дослідження релігійно-туристичних об'єктів (культові споруди (монастирі, святилища, храмові комплекси, каплиці тощо), святі місця, місця життєдіяльності визначних представників релігій).
7. Розгляд технологічного процесу підготовки, реалізації та проведення туру (екскурсії) з аналізом роботи екскурсовода на маршруті.
8. Наведення прикладів оформлення технологічної документації за розробленим маршрутом екскурсії.

При проходженні навчальної організаційної практики в **організаціях, які надають туристичні послуги** (турагенції м. Одеси ("MON A TUR", "ЕДЕМ", "Пальміра Діскавері Клаб") та Туреччини (туроператори "Tantur Turizm Seyahat A.Ş. 'TUI Türkiye'" та "Kilit Global Tourism")) вивченню та дослідженню підлягають наступні питання:

1. Загальна характеристика організації (структура наданих послуг за останні 3 роки, динаміка економічних показників діяльності, визначення причин їх змін тощо).

2. Організаційна структура підприємства (організаційно-управлінська структура, схема цієї структури, зв'язок між підрозділами підприємства, розподіл функціональних обов'язків та посадові інструкції працівників).

3. Зв'язки підприємства (постійні і основні партнери, умови роботи з ними, форма співробітництва підприємства з регіональними владними структурами, включаючи управління з питань туризму та курортів).

4. Основні напрямки діяльності підприємства (види діяльності, якими займається підприємство, динаміка обсягів реалізації комплексного туристичного продукту, туристичних послуг тощо).

5. Співробітництво з іноземними партнерами (форми співробітництва з іноземними партнерами, сфери спільної співпраці).

6. Діяльність на зарубіжних (вітчизняних) ринках (територіальна структура ринків збуту, на яких діє підприємство, вартісні обсяги реалізації на окремих ринках, їх аналіз протягом останніх 3 років, тенденції розвитку та їх причини, аналіз традиційних методів продажу та альтернативних варіантів діяльності на зарубіжних (вітчизняних) ринках, планування обсягів продажу в цілому та по ринках, договірні взаємовідносини з партнерами, проблеми їх регулювання, проблеми укладання та виконання міжнародних контрактів з наведенням конкретних прикладів).

7. Участь у виставках, ярмарках, включаючи міжнародні (цілі, які ставить підприємство, форми участі у ярмарках та виставках, витрати і доходи від участі у виставках, кількість та обсяги договорів, які були укладені на виставках та ярмарках, проблеми, які доводиться вирішувати підприємству в даній діяльності).

8. Фінансово-економічний стан підприємства (основні фінансові показники діяльності підприємства, їх динаміка за останні 3 роки).

9. Ступінь розвитку інформаційної системи підприємства (загальна схема документообігу підприємства, канали отримання зовнішньої інформації про ринки збуту, про конкурентів, про потенційних покупців та посередників тощо).

10. Конкурентні позиції підприємства на ринку (конкуренти, економічні та фінансові показники їх діяльності).

Під час проходження практики **здобувачів ВО повинні ознайомитися з:**

- історією створення та розвитку підприємства (статутними документами, напрямками діяльності тощо);
- законодавчими і нормативними документами, які регламентують діяльність бази практики;
- особливостями створення програм перебування для різних категорій споживачів у відповідності до контингенту, мети подорожі, виду ринку (міжнародного: закордонного та іноземного; внутрішнього туризму) та інших факторів
- комп'ютерним забезпеченням, прикладними програмами для створення, просування на ринку та реалізації турпродукту підприємства;
- процесами резервування та бронювання;
- процесами організації туристичного обслуговування;
- з організацією надання транспортних послуг, паспортно-візових послуг туристам;
- з вимогами до складання фінансово-організаційного звіту про здійснення туристичної подорожі.

При проходженні навчальної організаційної практики **в обласних управліннях (департаментях) з питань розвитку туризму** (Управління туризму, рекреації та курортів ООДА і т.п.) вивченню та дослідженню підлягають наступні питання:

1. Загальна характеристика управління (сфера діяльності управління, його організаційна структура (схема структури та зв'язки між підрозділами управління, функціональні зв'язки з іншими регіональними органами управління, функції, розподіл функціональних обов'язків та посадові інструкції працівників управління).

2. Міські та обласні програми розбудови та розвитку інфраструктури ринку туристичних послуг, програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва у туристичній галузі, програми сприяння зайнятості населення у туристичній галузі, програми формування туристичного іміджу міста, програми розвитку місцевих рекреаційно-курортних комплексів, програми раціонального використання природоохоронних територій та заповідників, джерела їх фінансування.

3. Інвестиційне забезпечення розвитку туризму в області (загальний обсяг та структура інвестиційних ресурсів області за останні 3 роки, структура капітальних інвестицій за джерелами фінансування за останні 3 роки, потреба в інвестиційних коштах та інвестиційні пропозиції, включаючи іноземні, аналіз їх динаміки за останні 3 роки, ефективність інвестиційних вкладень, включаючи іноземні інвестиції, діяльність управління щодо поживлення інвестиційних потоків, запровадження новітніх технологій, їх вартість та ефективність, кількість та галузева структура підприємств з іноземними інвестиціями за останні 3 роки, фактори, які вплинули на їх формування та розвиток).

4. Співробітництво з іноземними партнерами у сфері туризму (форми співробітництва з іноземними партнерами, сфери спільної співпраці, економічний вплив на основні показники розвитку області та роботи підприємств, обсяги та динаміка торговельних операцій між партнерами за останні 3 роки, отриманий передовий досвід, інформація, технології тощо).

5. Співробітництво з міжнародними організаціями та професійними спілками, асоціаціями з метою обміну досвідом, участь у міжнародних програмах, проектах, вивчення та аналіз досвіду роботи установ, організацій з розбудови туристичної сфери.

6. Оцінка можливостей по накопиченню туристичного потенціалу (забезпечення області, міста організаційно-економічними (туристична інфраструктура, нормативно-правова база тощо); соціально-економічними (рівень доходу, життя, освіти населення, чисельність та структура населення); природно-кліматичними (природно-географічний потенціал, природно-кліматичні умови) та культурно-історичними чинниками розвитку туризму).

7. Оцінка розвитку інформаційного забезпечення управління (департаменту) - загальна схема документообігу управління, канали отримання зовнішньої інформації, оцінка ступеня забезпечення необхідною інформацією спеціалізованих підрозділів управління, вплив інформаційної системи на ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств та регіону в цілому, перспективи її розвитку та вдосконалення.

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання розробляється керівником практики і видається кожному здобувачу вищої освіти. Зміст індивідуального завдання враховує конкретні умови та можливості підприємства (організації, установи), відповідає меті і завданням освітнього процесу.

Метою індивідуального завдання є:

- набуття здобувачами вищої освіти навичок самостійної роботи зі збору, обробки практичного матеріалу та узагальнення її результатів шляхом підведення підсумків та внесення пропозицій;

- стимулювання прагнень здобувачів ВО до науково-дослідної роботи;

- формування власної думки при оцінці конкретних господарських ситуацій та прийнятті управлінських рішень.

Перелік індивідуальних завдань конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від навчального закладу і бази практики. Виконання індивідуального завдання передбачає збір і обробку інформації згідно з розробленою тематикою. Виконане індивідуальне завдання включається до звіту. Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання, можуть у подальшому бути використані для виконання курсової або дипломної роботи (проекту), для підготовки доповіді, статті або з іншою метою за узгодженням з кафедрою та базою практики.

Заняття та екскурсії під час практики

Заняття під час практики проводяться у формі лекцій, семінарів, практичних робіт, які сприятимуть поглибленню теоретичного навчання з використанням матеріальних можливостей бази практики. Заняття розкривають студентам перспективи розвитку спеціальності "Туризм" і готувати їх до наступного вивчення на III-IV курсах таких дисциплін навчального плану ОП Туризм, як ОК "Спортивно-оздоровчий туризм", "Транспортне забезпечення в туризмі", "Географія релігій", "Менеджмент в туризмі", "Екологічний туризм", "Етногеографія та етнічний туризм", "Управління туристичною дестинацією регіону". Для проведення таких занять залучаються найбільш кваліфіковані учені і співробітники бази практики.

Екскурсії під час практики проводяться з метою здобуття студентами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему управління, та з метою надбання практичних навичок в організації екскурсійних послуг й оволодіння основними прийомами екскурсійної методики та розширенні теоретичного кругозору. Студенти при маршрутному польовому дослідженні туристичних ресурсів та дестинацій Північного Причорномор'я відвідують музеї міста Одеси та м. Вилкове, в т.ч. краєзнавчий музей м. Вилкове, музей Степова Україна, музей західного і східного мистецтва, історико-краєзнавчий, археологічний, художній, літературний музеї та інші. У м. Вилкове студенти ознайомлюються з особливостями обслуговування туристичних поїздок туроператорами "Вилково-Тур" і "Пелікан тур" в ході пішохідних екскурсій по старій частині міста, а також водної екскурсії в дельту Дунаю з відвідуванням острівної стоянки зеленого туризму, де студенти ознайомлюються з особливостями організації та проведення екологічного тура.

5. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Наскрізна програма практики студентів освітньої програми «Туризм» (ступінь вищої освіти «бакалавр»); Робоча програма та силабус навчальної організаційної практики; індивідуальні завдання; навчально-методичні матеріали та питання для поточного і підсумкового контролю; ілюстративні матеріали (карти, схеми, рисунки).

6. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час проходження практики студентами використовується система поточного та підсумкового контролю виконання окремих частин та усїєї програми практики.

Робота студентів контролюється керівниками практики від кафедри. Керівники проводять контроль за відвідуванням студентами баз практики, дотримання ними режиму роботи, а також проходження практики відповідно до встановленого графіку, що фіксується студентами в щоденниках з практики. Перевіряються поточні записи виконаних завдань програми, а також підсумковий звіт з практики.

Поточний контроль студентів здійснюється шляхом оцінювання якості виконаних робіт та усного опитування під час практичних занять та екскурсій. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Підсумкова форма звітності здобувача вищої освіти за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого керівником практики. Керівник практики може розділяти групу на бригади, кожна з яких здає один груповий звіт, за кожним студентом в бригаді закріплюється один чи кілька розділів. Письмовий звіт разом із щоденником практики подається на рецензування керівнику практики.

Вимоги до звіту

Звіт має містити відомості про виконання усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Звіт про проходження практики подається в обсязі не менше 30 сторінок машинного тексту. Набір тексту звіту здійснюється у форматі Microsoft Word шрифтом № 14 (Times New Roman) на

папері формату А-4; поля: верхнє, нижнє та праве – 2см, лїве – 3 см.; інтервал – 1,5 см.; абзац – 1,25 см. Номерація сторїнок починається з третьої сторїнки (вступ) у правому верхньому куті. Кожний роздїл з нової сторїнки.

Звіт захищається здобувачем вищої освіти у комісії, призначеній завідувачем кафедри. До складу комісії входять керівник практикою від факультету та керівник практики від кафедри. За можливістю керівник від бази практики може взяти участь у проведенні залїку на громадських засадах. Комісія приймає залїк у здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або на кафедрі протягом перших десяти днів після закінчення практики. Захист практики, яка проходить улітку – протягом перших 10 днів вересня. При виставленні оцінки студенту враховується рівень теоретичної підготовки, якість виконання завдань практики, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Практична підготовка
	Здобувач освіти
Відмінно	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та підсумковий контроль					Сума балів
Виконання завдань практики	Оформлення звіту	Виступ з доповіддю на захисті практики	Презентація результатів	Відповіді на запитання	100
50	20	10	10	10	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Афанасьєв О. Є., Троценко О. В. Краєзнавча практика: навчальний посібник. Д.: МоноЛіт, 2011. 126 с.
2. Коломієць К. В., Яворська В. В., Сич В. А.. Територіальна організація туристично-рекреаційної діяльності Українського Причорномор'я. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 290 с.
3. Колотуха О.В., Щербатюк Н.І. Організація краєзнавчо-туристської діяльності: Навчальний посібник. Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2012. 186 с.
4. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 104 с.
5. Любіцева О., Панкова Є., Стафійчук В. Туристичні ресурси України: навч. посібник. К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
6. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Планування туристичної діяльності: підручник. К. : Знання, 2010. 310 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник / за ред. А.Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с
8. Писаревський І. М., Погасій С. О., Покоłodна М. М. Організація туризму : підручник. Харків: ХНАМГ, 2008. 541 с.
9. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків. нац. ун-т міського гос-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2017, 180 с.
10. Топчієв О. Г., Яворська В. В., Сич В. А., Коломієць К. В. Рекреаційно-туристичний потенціал: напрями систематики і кваліметричної оцінки. Навчальний посібник. Одеса : Бондаренко М.О., 2022. 280 с.

Додаткова

1. Браславська О. В. Краєзнавство і туризм: навч. посібник. Умань : Візаві, 2014. 214 с.
2. Ганін В. І., Ганіна Н.В., Гурова К.Д. Методологія соціально-економічного дослідження: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
3. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці, 2003. 300 с.
4. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. К. : Знання, 2011. 334 с.
5. Колотуха О.В. Спортивні рекреаційно-туристські ресурси України. К.: Федерація спортивного туризму України, 2006. – 208 с.

6. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство: навч. посібник. К. : Альтерпрес, 2009. 351 с.
7. Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Розвиток наукових підходів до просторової організації рекреації та туризму. Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 7-8 травня, 2019 р.). Тернопіль: СМП "Тайп", 2019. С. 174-179
8. Тімець О. В. Краєзнавство. Рекреація. Туризм: навч. посібник-практикум. Умань : Візаві, 2010. 75 с.
9. Топчієв О. Г., Коломієць К. В., Сич В. А., Яворська В. В. Структурування рекреаційно-туристичного потенціалу на засадах географічного середовища: Монографія. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С., 2020. 332 с.
10. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В. Напрями систематизації рекреаційних благ. Вісник Одеського національного університету. Серія Географічні та геологічні науки. 2020. Том 25. Вип. 2 (37). С. 199-212.
11. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Принципи і методи кваліметричної оцінки рекреаційно-туристичного потенціалу. Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки. 2022. Том 27. Випуск 1(40). С. 114-129.
12. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. К., 2000. 338 с.
13. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. К.: Знання, 2008. 310 с.
14. Яремчук І. Л. Туристичне краєзнавство: науково-методичний посібник для студ. спец. "Туризм". Умань: ПП Жовтий, 2011. 122 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліотека Одеського національного університету імені Іллі Мечникова - <http://lib.onu.edu.ua>
2. Одеська національна наукова бібліотека - odnb.odessa.ua)
3. Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. С. Грушевського - <http://biblioteka.od.ua>
4. Території та об'єкти ПЗФ України. - <http://pzf.menr.gov.ua/%D0%BF%D0%B7%D1%84-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8/%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97-%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%E2%80%99%D1%94%D0%BA%D1%82%D0%B8-%D0%BF%D0%B7%D1%84-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.html>